

Rewolucyjność nauki Jezusa z Nazaretu na podstawie wybranych przypowieści

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Łk 12, 13-21*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 1197.
- Źródło: *Mk 7, 5-8*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 1166.
- Źródło: *Łk 10, 25-37*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół pod red. M. Petera i M. Wolniewicza, Poznań 2018, s. 1491-1492.
- Źródło: *Łk 18, 9-14*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół pod red. M. Petera i M. Wolniewicza, Poznań 2018, s. 1503.

- Źródło: Łk 7, 36-50, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół pod red. M. Petera i M. Wolniewicza, Poznań 2018, s. 1485.

Rewolucyjność nauki Jezusa z Nazaretu na podstawie wybranych przypowieści

Źródło: domena publiczna.

Jezus, który nawołuje, by nie kierować się literą prawa, lecz jego duchem, i który ujmuje się za kobietami, ocenia ludzi po uczynkach, niezależnie od ich społecznej pozycji. Jezus z Nazaretu, którego poznajemy dzięki biblijnym przypowieściom, jest przykładem niezależności i odwagi. Wbrew obyczajom upomina się o sprawiedliwość dla najsłabszych i pogardzanych, głosi, że „kto się wywyższa, będzie ponizony”. W jego czasach myśl ta miała charakter rewolucyjny i niebezpieczny dla Cesarstwa Rzymskiego – Żydzi od dawna wyczekiwali przecież nadejścia Mesjasza, który poprowadzi ich do walki z poganami. Przywództwo Jezusa miało charakter duchowy. Można natomiast zadać pytanie, w jakim stopniu jego postawa ukształtowała pojęcie sprawiedliwości, o którą przez kolejne wieki miały walczyć społeczeństwa różnych narodów.

Twoje cele

- Dokonasz analizy i interpretacji wybranych przypowieści ewangelicznych, by poszukać w nich argumentów za tym, że nauczanie Jezusa można uznać za rewolucyjne.
- Scharakteryzujesz i porównasz postawy bohaterów wybranych przypowieści ewangelicznych.
- Wyjaśnisz sens wybranych przypowieści zawartych w ewangeliach.

Przeczytaj

W publicystyce i literaturze (nie tylko religijnej) zdarza się, że Jezus jest nazywany rewolucjonistą. Występują też jednak głosy przeciwne, według których takie określenie to nadużycie. Jednym ze źródeł tej sprzeczności jest brak precyzji w definicjach „rewolucjonisty” i samej „rewolucji”.

Kim jest rewolucjonista?

Definicje słownikowe wyjaśniają, kim jest rewolucjonista oraz czym jest rewolucja:

- rewolucjonistą nazywamy osobę, która uczestniczy w buncie przeciw władzy lub dąży do jego wywołania.
- rewolucja, jako przejaw zmiany społecznej, to bunt społeczeństwa przeciwko panującej władzy, prowadzący do jej obalenia i ustanowienia nowej, ale są to także gwałtowne i zdecydowane zmiany w czymś.

Z ewangelii nie wynika, że Jezus z Nazaretu chciał być działaczem politycznym i że miał zamiar przeprowadzić rewolucję polegającą na buncie przeciw ówczesnej władzy. Trzeba natomiast pamiętać, że sytuacja polityczna w Ziemi Świętej była wówczas bardzo skomplikowana. W efekcie wojen kraj został podzielony na trzy części (Galileę, Samarię i Judeę), a na znacznych obszarach władzę sprawowali Rzymianie.

Wykonana w XVI w. mapa przedstawia istniejący w czasach Jezusa podział Ziemi Świętej na trzy główne regiony: Galileę, Samarię oraz Judeę

Źródło: domena publiczna.

Jezus a Cesarstwo Rzymskie

Wielu Żydów żyło pod okupacją Cesarstwa, a zarządzał nimi namiestnik (za czasów Jezusa był nim Poncjusz Piłat). W Judei panował zaś król Herod, ale ponieważ nie mógł pozwolić sobie na zatargi z potężnym Imperium, prowadził wobec niego ugodową politykę.

W związku z tym niemal wszyscy wyznawcy judaizmu oczekiwali zapowiadanego w księgach Starego Testamentu Mesjasza, który poprowadzi Żydów do walki i zwycięży pogański Rzym. Niektóre wypowiedzi Jezusa mogłyby sprawiać wrażenie, że pragnie on przyjąć na siebie rolę dowódcy, ale znajdujemy też w ewangelii jednoznaczne zalecenie: „Oddajcie więc Cezarowi to, co należy do Cezara, a Bogu to, co należy do Boga” (Mt 22, 21). To zdanie potwierdzałoby opinie większości badaczy Pisma Świętego, że Jezus z Nazaretu nie chciał rewolucji i nie pragnął przeciwstawić się zbrojnie władzy.

Rewolucyjność nauk Jezusa

Określanie Jezusa mianem rewolucjonisty nie jest jednak całkiem pozbawione podstaw. Nie wolno go tylko utożsamiać z buntem wobec władz okupacyjnych albo elit społecznych.

W słowach i postępowaniu Jezusa można natomiast dostrzec radykalizm w pojmowaniu nakazów i zakazów danych przez Boga. Radykalizm ten nie miał polegać na ścisłym wypełnianiu nakazów czy zakazów wynikających z Tory. Jezus nauczał, by nie kierować się literą, lecz duchem Prawa, którego jedno z przykazań brzmiało: „Miłuj bliźniego swego jak siebie samego”.

Jezus wobec kobiet

Ten maksymalizm etyczny objawiał się m.in. w postępowaniu wobec kobiet. W Dekalogu nie ma przecież stwierdzeń typu: „Czcij ojca, ale matki nie musisz” albo: „Nie zabijaj – chyba że ofiarą miałyby być kobieta”. W czasach Nazarejczyka w całym ówczesnym świecie kobiety były wykluczane z życia publicznego i religijnego. Ich niska pozycja była typowa dla całej starożytności. Unikanie kontaktów z kobietą wynikało z obawy nawiązania zakazanych kontaktów seksualnych.

Na tym tle postawa Jezusa wobec kobiet była naprawdę rewolucyjna. Co zatem czyni Jezus? Rozmawia sam na sam z Samarytanką przy studni. Idzie do domu znajomych sióstr Marty i Magdaleny, mimo że w budynku nie ma nikogo innego. Broni grzesznicy przed ukamienowaniem. Pozwala dotknąć się kobiecie cierpiącej na krwotok i nie tylko nie odrzuca jej, ale ją uzdrawia. W tym kontekście nie może dziwić, że według ewangelii pierwszą osobą, która spotyka zmartwychwstałego Jezusa z Nazaretu, jest kobieta – Maria Magdalena.

Nauczanie Jezusa było rewolucyjne

Takie postępowanie musiało wtedy szokować (także apostołów) i być odbierane jako rewolucyjne. Warto dodać, że ta rewolucyjność nie dotyczyła wyłącznie relacji mężczyzna-kobieta. Jezus zachowaniem i nauczaniem wielokrotnie przypominał o nakazie miłości bliźniego.

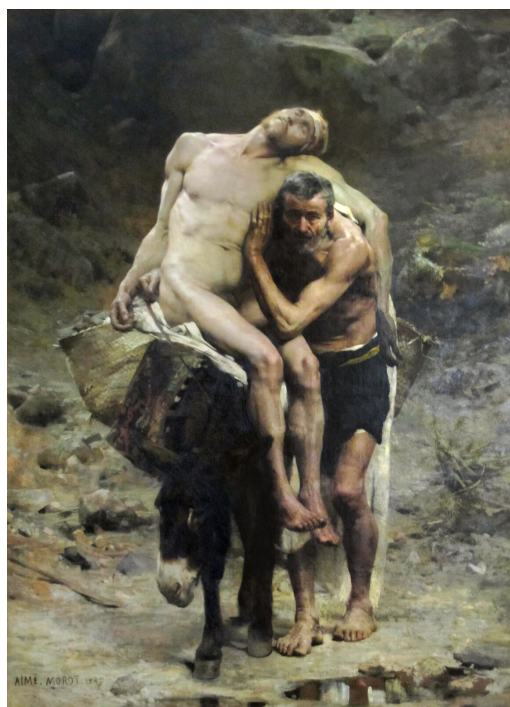
Potwierdzają to niektóre [przypowieści](#) obecne w [ewangeliami synoptycznych](#), przedstawiające świat znany odbiorcom, a na jego tle jednoznacznie oceniane, skontrastowane ze sobą postawy moralne. Jezus chce pokazać uczniom, że bliźnim jest każdy człowiek, a wartości osoby nie mierzy się sprawowaną funkcją religijną, zajmowaną pozycją społeczną czy narodowością, lecz jej czynami.

Poniżej przedstawiono kilka z nich.

Żydzi i Samarytanie

Odległość z Jerozolimy do Jerycha to niecałe 30 km, droga prowadzi stromo w dół. Oba miasta znajdują się w Judei – południowej części Ziemi Świętej. Mieszkańcy tego kraju uważali się za najlepszych Żydów (najbliższych Bogu także dosłownie, bo przecież to na ich terenie mieściła się świątynia w Jerozolimie, jedyna świątynia w całym państwie). Na północ od Judei znajdowała się natomiast Samaria – kraina traktowana przez Żydów z Judei oraz Galilei właściwie za pogańską. Dla prawowitego wyznawcy judaizmu każdy Samarytanin to grzesznik i odszczepieniec zadający się z poganami.

Konflikt między mieszkańcami Judei i Galilei a Samarytanami miał w czasach Jezusa już wielowiekową tradycję. Jednym z powodów niechęci było to, że na skutek działań wojennych i migracji wielu mieszkańców tej krainy miało pochodzenie inne niż żydowskie. Ponadto Żydzi tam żyjący, w przeciwieństwie do swoich rodaków z pozostałych części Ziemi Świętej, mieli znacznie mniejsze opory przed zawieraniem małżeństw z reprezentantami odmiennych religii. Wzajemne relacje psuło również to, że Samarytanie bojkotowali świątynię w Jerozolimie, uważając, że na ich terenie istnieją miejsca kultu równie ważne dla judaizmu – z tego względu np. utrudniali pielgrzymom przejście z północy kraju do Judei.

Francuski malarz Aimé Morot namalował kilka obrazów inspirowanych Biblią (np. *Herodiadę* oraz *Jezusa z Nazaretu*), ale szczególne wrażenie robi jego *Dobry Samarytanin* z 1880 r.

Źródło: domena publiczna.

“ Łk 10, 25-37

Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie

25 A oto powstał jakiś uczony w Prawie i wystawiając Go na próbę, zapytał: „Nauczycielu, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?” **26** Jezus mu odpowiedział: „Co jest napisane w Prawie? Jak czytasz?” **27** On rzekł: „Będiesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całą swoją mocą i całym swoim umysłem; a swego bliźniego jak siebie samego”. **28** Jezus rzekł do niego: „Dobrześ odpowiedział. To czyn, a będziesz żył”. **29** Lecz on, chcąc się usprawiedliwić, zapytał Jezusa: „A kto jest moim bliźnim?” **30** Jezus nawiązując do tego, rzekł: „Pewien człowiek schodził z Jerozolimy do Jerycha i wpadł w ręce zbójców. Ci nie tylko że go obdarli, lecz jeszcze rany mu zadali i zostawiwszy na pół umarłego, odeszli. **31** Przypadkiem przechodził tą drogą pewien kapłan; zobaczył go i minął. **32** Tak samo **lewita**, gdy przyszedł na to miejsce i zobaczył go, minął. **33** Pewien zaś Samarytanin, będąc w podróży, przechodził również obok niego. Gdy go zobaczył, wzruszył się głęboko: **34** podszedł do niego i opatrzył mu rany, zalewając je oliwą i winem; potem wsadził go na swoje bydlę, zawiózł do gospody i pielęgnował go. **35** Następnego zaś dnia wyjął dwa denary, dał gospodarzowi i rzekł: »Miej o nim staranie, a jeśli co więcej wydasz, ja oddam tobie, gdy będę wracał«. **36** Któryż z tych trzech okazał się, według twego zdania, bliźnim tego, który wpadł w ręce zbójców?” **37** On odpowiedział: „Ten, który mu okazał miłosierdzie”. Jezus mu rzekł: „Idź, i ty czyn podobnie!”

Źródło: Łk 10, 25-37, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół pod red. M. Petera i M. Wolniewicza, Poznań 2018, s. 1491-1492.

Faryzeusze i celnicy

W czasach Jezusa w społeczeństwie żydowskim istniały grupy darzone powszechnym szacunkiem oraz takie, którymi pogardzano. Do pierwszej kategorii należeli faryzeusze. Było to jedno ze stronnictw religijno-politycznych, które powstało w III w. p.n.e. w ramach reakcji ortodoksyjnych Żydów na postępującą hellenizację społeczności zamieszkującej

Ziemię Świętą. Mimo że do tego bractwa należały głównie osoby świeckie, faryzeusze zdobyli sobie duży autorytet wśród wyznawców judaizmu. Stało się tak m.in. dlatego, że łączyli oni nakaz bezwzględnej konieczności przestrzegania zasad zapisanych w Torze z przekazywaną ustnie tradycją wyjaśniającą zastosowanie Prawa we wszelkich dziedzinach aktywności. Szczególna pieczołowitość w wypełnianiu rytualnych przepisów objawiała się m.in. w bardzo krytycznym nastawieniu do wszelkich odstępstw od reguł nakazanych przez Biblię. Nawet nazwa tego bractwa wskazywała na dążenie faryzeuszy do odróżniania się od ludzi rytualnie nieczystych – hebrajskie słowo *perusza* oznacza „tego, kto się oddziela” od osób, które nie przestrzegają skrupulatnie nakazów.

Zupełnie inną pozycję w społeczeństwie żydowskim zajmowali celnicy. Żydów wykonujących ten zawód traktowano jako grzeszników i kolaborantów służących władzy Cesarstwa Rzymskiego, na rzecz którego zbierali cło i podatki od mieszkańców Izraela. Postrzegano ich jako zdrajców narodowych współpracujących z okupantem, a ponieważ wśród poborców zdarzali się tacy, którzy działali samowolnie i nadużywali swojej władzy – stosunek prawowiernych Żydów do wszystkich reprezentantów tego zawodu był zdecydowanie negatywny.

“ Łk 18, 9-14

Przypowieść o faryzeuszu i celniku

9 Powiedział też do niektórych, co ufali sobie, że są sprawiedliwi, a innymi gardzili, tę przypowieść: **10** „Dwóch ludzi przyszło do świątyni, żeby się modlić, jeden faryzeusz a drugi **celnik**. **11** Faryzeusz stanął i tak w duszy się modlił: »Boże, dziękuję Ci, że nie jestem jak inni ludzie, zdieci, oszuści, cudzołożnicy, albo jak i ten celnik. **12** Zachowuję post dwa razy w tygodniu, daję dziesięcinę ze wszystkiego, co nabywam«.

13 Natomiast celnik stał z daleka i nie śmiał nawet oczu wznieść ku niebu, lecz bił się w piersi i mówił: »Boże, miej litość dla mnie,

Fresk w kościele znajdującym się w niemieckiej miejscowości Ottobeuren to ilustracja do przypowieści o faryzeuszu i celniku. Zwróć uwagę, kto stoi za faryzeuszem

Źródło: Johannes Böckh & Thomas Mirtsch, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

grzesznika!« **14** Powiadam wam: Ten odszedł do domu usprawiedliwiony, nie tamten. Każdy bowiem, kto się wywyższa, będzie poniżony, a kto się uniża, będzie wywyższony”.

Źródło: *Łk 18, 9-14*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół pod red. M. Petera i M. Wolniewicza, Poznań 2018, s. 1503.

Jezus i faryzeusze

Ewangelisci przedstawiają wiele sytuacji, w których Jezus spierał się z faryzeuszami. Ich zarzuty wobec niego koncentrowały się głównie na nieprzestrzeganiu niektórych zasad religijnych. Do takich należał np. nakaz obmywania rąk przed posiłkiem, w którym nie chodziło jedynie o pozbycie się brudu materialnego, ale też o oczyszczenie się ze skalania wynikającego z dotknięcia poganina. Ewangelia według św. Marka przedstawia zakończenie tego sporu o tradycję dotyczącą gestów rytualnych.

“ Mk 7, 5-8

5 Zapytali Go więc faryzeusze i uczeni w Piśmie: „Dlaczego Twoi uczniowie nie postępują według tradycji starszych, lecz jedzą nieczystymi rękami?” **6** Odpowiedział im: „Słusznie prorok Izajasz powiedział o was, obłudnikach, jak jest napisane: Ten lud czci Mnie wargami, lecz sercem swym daleko jest ode Mnie. **7** Ale czci Mnie na próżno, ucząc zasad podanych przez ludzi. **8** Uchyliliście przykazanie Boże, a trzymacie się ludzkiej tradycji”.

Źródło: *Mk 7, 5-8*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 1166.

Jezus krytykował faryzeuszy za to, że ich postępowanie polega na doktrynalnym respektowaniu wymyślonych przez nich reguł przy jednoczesnym niezrozumieniu głębszego sensu Pisma. Przyjmowanie wyłącznie postawy formalnej dotyczyło nawet tych faryzeuszy, którzy wydawali się jego przyjaciółmi. Dowodzi tego sytuacja opisana w Ewangelii według św. Łukasza. Jeden z przedstawicieli bractwa zaprosił Jezusa na ucztę, jednak nie był to gest szczery i spontaniczny. Obłudę prawowiernego Żyda obnażyło pojawienie się w domu faryzeusza grzesznej kobiety. Jej zachowanie było niezgodne z ówczesnymi zasadami i regułami przyzwoitości, ale Jezus uznał je za przejaw szczerości i prawdziwego szacunku wobec gościa, a nie tylko za próbę zachowania pozorów.

“ Łk 7, 36-50

Nawrócona grzesznica

36 Jeden z faryzeuszów zaprosił Go do siebie na posiłek. Wszedł więc do domu faryzeusza i zajął miejsce za stołem. **37** A oto kobieta, która prowadziła w mieście życie grzeszne, dowiedziawszy się, że jest gościem w domu faryzeusza, przyniosła flakonik alabastrowy olejku, **38** i stanąwszy z tyłu u nóg Jego, płacząc, zaczęła łzami oblewać Jego nogi i włosami swej głowy je wycierać. Potem całowała Jego stopy i namazczała je olejkim. **39** Widząc to faryzeusz, który Go zaprosił, mówił sam do siebie: „Gdyby On był prorokiem, wiedziałby, co za jedna i jaka jest ta kobieta, która się Go dotyka, że jest grzesznicą”. **40** Na to Jezus rzekł do niego: „Szymonie, mam ci coś powiedzieć”. On rzekł: „Powiedz, Nauczycielu!” **41** „Pewien wierzyciel miał dwóch dłużników. Jeden winien mu był pięćset denarów, a drugi pięćdziesiąt. **42** Gdy nie mieli z czego oddać, darował obydwoim. Który więc z nich będzie go bardziej miłował?” **43** Szymon odpowiedział: „Sądzę, że ten, któremu więcej darował”. On mu rzekł: „Słusznie osądziłeś”. **44** Potem zwrócił się do kobiety i rzekł Szymonowi: „Widzisz tę kobietę? Wszedłem do twego domu, a nie podałeś Mi wody do nóg; ona zaś łzami oblała Mi stopy i swymi włosami je otarła. **45** Nie dałeś Mi pocałunku; a ona, odkąd wszedłem, nie przestaje całować nóg moich. **46** Głowy nie namaściłeś Mi oliwą; ona zaś olejkim namaściła moje nogi. **47** Dlatego powiadam ci: Odpuszczone są jej liczne grzechy, ponieważ bardzo umiłowała. A ten, komu mało się odpuszcza, mało miłuje”. **48** Do niej zaś rzekł: „Twoje grzechy są odpuszczone”. **49** Na to współbiesiadnicy zaczęli mówić sami do siebie: „Któż On jest, że nawet grzechy odpuszcza?” **50** On zaś rzekł do kobiety: „Twoja wiara cię ocaliła, idź w pokoju!”

Źródło: Łk 7, 36-50, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół pod red. M. Petera i M. Wolniewicza, Poznań 2018, s. 1485.

Holenderski malarz żyjący na przełomie XVI i XVII w. – Frans Francken Młodszy – nieraz inspirował się przypowieściami Jezusa. Namalował m.in. dzieło zatytułowane *Przyjęcie w domu Szymona*
Źródło: domena publiczna.

Słownik

ewangelie synoptyczne

(z gr. *euangelion* – dobra nowina, gr. *synopsis* – jednoczesne spojrzenie) – ewangelie wg św. Marka, św. Mateusza i św. Łukasza; wydarzenia i mowy Jezusa w ewangeliach wg św. Mateusza, św. Marka i św. Łukasza posiadają wspólne lub harmonizujące ze sobą fragmenty, Ewangelia wg św. Jana znacząco różni się od nich

faryzeusz

(hebr. *perushim* – ten, kto się oddziela)

1. członek żydowskiego stronnictwa religijno-politycznego, powstałego w III w. p.n.e.
2. w znaczeniu potocznym: człowiek obłudny, dwulicowy

lewita

w starożytnym judaizmie: przedstawiciel grupy kapłańskiej wywodzącej się z pokolenia Lewiego, czyli jednego z synów starotestamentowego patriarchy Jakuba

Mesjasz

(hebr. *meszjach* – pomazaniec, czyli osoba namaszczona olejem, co podkreślało jej znaczenie) – w Biblii hebrajskiej słowo to oznacza m.in. oczekiwanego przez naród żydowski wyzwoliciela, który odnowi Królestwo Izraela; w chrześcijaństwie za Mesjasza uznaje się Jezusa (co wyznawcy judaizmu odrzucają); w języku greckim, w którym

prawdopodobnie spisane były ewangelie, pomazaniec, mesjasz to *hristos*, stąd przydomek Jezusa Chrystus

przypowieść

(gr. *parabole* – zestawienie obok siebie) – jeden z najstarszych gatunków literackich z kręgu literatury dydaktycznej. Charakterystycznymi cechami przypowieści (paraboli) są: uproszczona fabuła, schematyczne postaci, brak jasno określonego czasu i miejsca akcji, uniwersalizm, obecność alegorii i symboli. Świat przedstawiony przypowieści podporządkowany jest ukrytemu, przenośnemu sensowi danej historii, którego rozszyfrowanie jest kluczowe dla zrozumienia całej przypowieści

rewolucja

(łac. *revolutio* – obrót, nawrót, odwrócenie)

1. proces polegający na zmianie ustroju politycznego, społeczno-ekonomicznego, będący wynikiem zdobycia władzy przez nową klasę społeczną
2. gwałtowne zmiany w jakiejś dziedzinie, powodujące wyraźne przekształcenie dotychczasowego stanu rzeczy

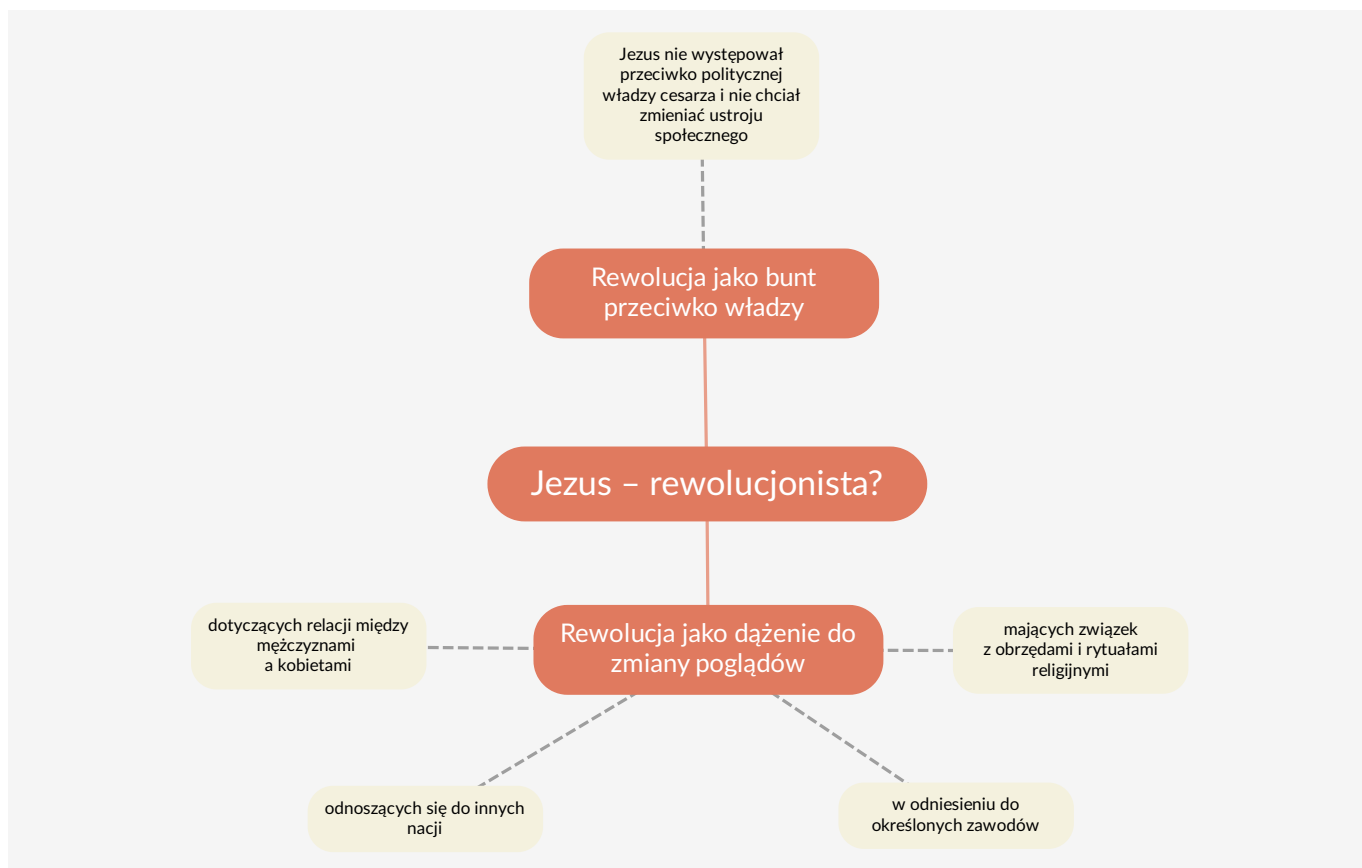
Mapa myśli

Polecenie 1

Napisz krótką notatkę, w której przedstawisz stosunek Jezusa do kobiet.

Polecenie 2

Przywołaj z przypowieści ewangelicznych cytaty wskazujące na krytykę postawy faryzejskiej.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

W 50–60 słowach streść *Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie*.

Ćwiczenie 2

Własnymi słowami przedstaw naukę wynikającą z *Przypowieści o miłosiernym Samarytaninie*.

Ćwiczenie 3

Korzystając z tekstu biblijnego oraz komentarza przy nim zamieszczonego, wyjaśnij, na czym polega rewolucyjność przesłania *Przypowieści o miłosiernym Samarytaninie*.

Ćwiczenie 4

W tekście liczącym co najmniej 60 słów scharakteryzuj faryzeusza i celnika z przypowieści Jezusa znajdującej się w Ewangelii wg św. Łukasza.

Ćwiczenie 5

Podaj trzy synonimy oraz trzy antonimy słowa „faryzejski/faryzeuszowski”.

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Korzystając z tekstu biblijnego oraz komentarza przy nim zamieszczonego, wyjaśnij, na czym polega rewolucyjność przesłania *Przypowieści o faryzeuszu i celniku*.

Ćwiczenie 8

Przeczytaj uważnie treść sekcji „Przeczytaj” i zwróć szczególną uwagę na fragmenty, w których przedstawiono ówczesną pozycję kobiet w społeczeństwie. Wyjaśnij, co szokującego było w postawie kobiety oraz Jezusa wobec grzesznicy i faryzeusza Szymona.

Praca domowa

Przeczytaj *Przypowieść o głupim bogaczu*. Następnie napisz liczący około 80 słów tekst, w którym wyjaśnisz sens przypowieści.

” Łk 12, 13-21

Przypowieść o głupim bogaczu

13 Wtedy ktoś z tłumu rzekł do Niego: „Nauczycielu, powiedz mojemu bratu, żeby się podzielił ze mną spadkiem”. **14** Lecz On mu odpowiedział: „Człowieku, któż Mię ustanowił sędzią albo rozjemcą nad wami?” **15** Powiedział też do nich: „Uważajcie i strzeżcie się wszelkiej chciwości, bo nawet gdy ktoś opływa [we wszystko], życie jego nie jest zależne od jego mienia”.

16 I opowiedział im przypowieść: „Pewnemu zamożnemu człowiekowi dobrze obrodziło pole. **17** I rozważał sam w sobie: Co tu począć? Nie mam gdzie pomieścić moich zbiorów. **18** I rzekł: Tak zrobię: zburzę moje spichlerze, a pobuduję większe i tam zgromadzę całe zboże i moje dobra. **19** I powiem sobie: Masz wielkie zasoby dóbr, na długie lata złożone; odpoczywaj, jedz, pij i używaj! **20** Lecz Bóg rzekł do niego: «Głupcze, jeszcze tej nocy zażądają twojej duszy od ciebie; komu więc przypadnie to, coś przygotował?» **21** Tak dzieje się z każdym, kto skarby gromadzi dla siebie, a nie jest bogaty przed Bogiem”.

Źródło: Łk 12, 13-21, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 1197.

Dla nauczyciela

Autor: Małgorzata Kosińska-Pułka, Maria Gniłka-Somerlik

Przedmiot: język polski

Temat: Rewolucyjność nauk Jezusa z Nazaretu na podstawie wybranych przypowieści.

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

3) rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

11) rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i topoty oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

13) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

IV. Samokształcenie.

6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne. Uczeń:

- definiuje terminy: „rewolucjonista”, „rewolucja”;

- analizuje i interpretuje fragmenty ewangeliczne: *Nawrócona grzesznica, Przypowieść o faryzeuszu i celniku, Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie*;
- opisuje Jezusa jako społecznika i orędownika sprawiedliwości społecznej;
- formułuje argumenty potwierdzające rewolucyjny wymiar nauczania Jezusa.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- debata;
- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja;
- z użyciem e-podręcznika.

Formy pracy:

- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- e-podręcznik.

Przebieg lekcji:

Przed lekcją:

Przygotowania do przeprowadzenia debaty:

1. Na co najmniej tydzień przed planowaną lekcją nauczyciel dzieli uczniów na trzy grupy. Ich zadaniem będzie przeprowadzenie debaty, której motywem przewodnim ma być rozstrzygnięcie: Jezus rewolucjonistą? Każda z grup przygotowuje argumenty, bazując na treści przyporządkowanej przypowieści ewangelicznej:
  - GRUPA I - *Nawrócona grzesznica*
  - GRUPA II - *Przypowieść o faryzeuszu i celniku*
  - GRUPA III - *Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie*
2. Nauczyciel poleca uczniom przygotowanie się do debaty również na podstawie informacji zawartych w sekcjach „Przeczytaj” i „Mapa myśli”, ale także w materiałach

dodatkowych.

3. Pomocniczo – w spojrzeniu na problem z różnych perspektyw argumentacyjnych – nauczyciel może zaproponować uczniom, by podczas przygotowań podjęli próbę odpowiedzi na pytania: *Jaka była rzeczywistość w czasach Jezusa? Czym różniła się od współczesnej? Dlaczego nie było tak, jak powinno być? W jaki sposób Jezus próbował zmieniać zastaną rzeczywistość?*
4. Ponadto wszyscy uczniowie udzielają odpowiedzi na polecenia dołączone do „Mapy myśli”. Ich zadaniem jest obligatoryjne włączenie tego materiału do treści debaty.
5. Limit czasu na przedstawienie argumentów każdej z grup wynosi: 10 minut

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wraz z uczniami przygotowuje salę do przeprowadzenia debaty, tak aby wyeksponowana była grupa debatująca.
2. Nauczyciel przedstawia cele lekcji i zapisuje jej temat na tablicy. Następnie otwiera debatę krótkim wstępem.

Faza realizacyjna:

Debata

1. Każda z grup przeprowadza debatę. Na podstawie zdobytych informacji oraz odpowiednio dobranych cytatów z przyporządkowanych fragmentów biblijnych współpracujący uczniowie przedstawiają argumenty i kontrargumenty w odpowiedzi na pytanie główne: *Jezus rewolucjonistą?*
2. Po skończonej prezentacji każdej z grup pozostali uczniowie przysłuchujący się debacie zadają kilka pytań uczestnikom debaty. Limit czasu tej części wynosi: 3 minuty dla każdej z grup. Zadaniem debatujących grup jest trafne merytorycznie i stylistycznie utrzymanie argumentacji.
3. Nauczyciel wspólnie z uczniami podsumowuje każdą z debat wspólnie wyciągniętymi wnioskami. Następnie ocenia poziom przygotowania merytorycznego i stylistycznego uczniów, współpracę w grupie oraz umiejętność odpowiedzi na spontanicznie postawione pytania.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel w podsumowaniu lekcji poleca uczniom wspólne wykonanie wybranych ćwiczeń w z bloku „Sprawdź się”.
2. Jeśli w wyniku debaty nie została wykazana różnica między pojęciami „rewolucji” a „rewolucjonisty” w podsumowaniu lekcji nauczyciel może powrócić do słów z sekcji „Przeczytaj”:

W publicystyce i literaturze (nie tylko religijnej) zdarza się nazywanie Jezusa rewolucjonistą. Są też jednak głosy przeciwne, stwierdzające, że takie określanie Jezusa to nadużycie.

Wydaje się, że źródłem tej sprzeczności jest brak precyzji w definicjach „rewolucjonisty” i samej „rewolucji”.

Następnie nauczyciel może poprosić uczniów, by odpowiedzieli na pytanie: na czym polega różnica między rewolucjonistą opisanym w definicjach a Jezusem z Nazaretu? Nauczyciel pomaga dojść uczniom do wniosku opisanego w sekcji „Przeczytaj”:

Z ewangelii nie wynika, iż Jezus z Nazaretu chciał być działaczem politycznym i miał zamiar przeprowadzić rewolucję polegającą na buncie przeciw ówczesnej władzy.

Zadanie domowe:

Przeczytaj *Przypowieść o głupim bogaczu*. Następnie napisz liczący około 80 słów tekst, w którym wyjaśnisz sens przypowieści.

“ Łk 12, 13-21

13 Wtedy ktoś z tłumu rzekł do Niego: „Nauczycielu, powiedz mojemu bratu, żeby się podzielił ze mną spadkiem”. **14** Lecz On mu odpowiedział: „Człowieku, któż Cię ustanowił sędzią albo rozjemcą nad wami?” **15** Powiedział też do nich: „Uważajcie i strzeżcie się wszelkiej chciwości, bo nawet gdy ktoś opływa [we wszystko], życie jego nie jest zależne od jego mienia”. **16** I opowiedział im przypowieść: „Pewnemu zamożnemu człowiekowi dobrze obrodziło pole. **17** I rozważał sam w sobie: Co tu począć? Nie mam gdzie pomieścić moich zbiorów. **18** I rzekł: Tak zrobię: zburzę moje spichlerze, a pobuduję większe i tam zgromadzę całe zboże i moje dobra. **19** I powiem sobie: Masz wielkie zasoby dóbr, na długie lata złożone; odpoczywaj, jedz, pij i używaj! **20** Lecz Bóg rzekł do niego: «Głupcze, jeszcze tej nocy zażądają twojej duszy od ciebie; komu więc przypadnie to, coś przygotował?» **21** Tak dzieje się z każdym, kto skarby gromadzi dla siebie, a nie jest bogaty przed Bogiem”.

Źródło: Łk 12, 13-21, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 1197.

Materiały pomocnicze:

Ks. Kazimierz Bukowski, *Biblia a literatura polska*, Poznań 1988.

Paweł Gondek, *Szkolne Kluby Debat Oksfordzkich : poradnik*, Kraków 2020.

Wskazówki metodyczne:

Uczniowie mogą wykorzystać materiał do przygotowania się do lekcji powtórkowej np. na temat gatunków biblijnych (tu konkretnie przypowieści).